

QALL – Végzettséget mindenkinek című projekt kutatási terve

I. HELYZETELEMZÉS

1. A korai iskolaelhagyás definíciója, a problémakör bemutatása

- 1.1. Definíció, kapcsolódó fogalmak: lemorzsolódás, NEET
- 1.2. Társadalompolitikai és gazdasági összefüggések
- 1.3. Az Európai Unió megközelítése a korai iskolaelhagyással összefüggő oktatáspolitikák vonatkozásában, indikátor és célérték

2. A korai iskolaelhagyás Magyarországon

- 2.1. A probléma (nagyságrend, hosszú távú tendenciák, nemzetközi összehasonlítás, következmények és kihívások)
- 2.2. A probléma háttere: a korai iskolaelhagyáshoz vezető tényezők (ESL arányt befolyásoló gazdasági-társadalmi tényezők, oktatási rendszeren kívüli és azon belüli dimenziók, pl. a szülők iskolázottsága, jövedelmi helyzet, etnikai hovatartozás, területi különbségek, az oktatási rendszer szelektív működése, iskolatípusonkénti különbségek, óvodai részvétel, korai fejlesztéshez való hozzáférés stb.)
- 2.3. A korai iskolaelhagyáshoz vezető azonosítható okok, tipikus esetek (pl. jellemző személyes életutak, kudarc tényezők, veszélyfaktorok stb.) általános rövid leírása
- 2.4. A korai iskolaelhagyók (az érintettek különböző célcsoportjai és azok összetétele, pl. nem, etnikai származás, területi különbségek stb. mentén)

3. A korai iskolaelhagyás szakpolitikai megközelítései

- 3.1. Témalehatárolás, kapcsolódó témák és szorosan kapcsolódó szakpolitikai területek (pl. szegénység, szociális támogatások, ifjúsági munkanélküliség és kezelése, integráció és szegregáció, iskolaszervezet, tankötelezettség, élethosszig tartó tanulás stb.)
- 3.2. Oktatáspolitikai megközelítések:
  - 3.2.1. Trendek, megközelítések, beavatkozások és kapcsolódó tapasztalatok (célcsoportok, korábbi programok, a beavatkozások szintje szerint)
  - 3.2.2. A szakképzés korai iskolaelhagyást generáló és megelőző működése
  - 3.2.3. Általános pedagógiai kérdések a korai iskolaelhagyás megelőzésében (iskolai működés, tanárképzés és továbbképzés stb.)
- 3.3. Az érintettekre és a probléma egyes dimenzióira irányuló kapcsolódó szakpolitikák (ifjúsági, szociális, felzárkóztatási, foglalkoztatási, munkaügyi, egészségügyi, igazságügyi stb.) intézkedései

4. A korai iskolaelhagyásban érintett szolgáltató és intézményrendszer, egyéb szervezetek rövid bemutatása, az együttműködés jelenlegi állapota

Várható időpont: 2013. szeptember

II. EGYÉB VIZSGÁLATOK, TANULMÁNYOK

1. A korai iskolaelhagyás mérése és nyomon követhetőségének kérdésköre

- 1.1. Az adatok jelenlegi felvétele és annak hiányosságai, korlátai
- 1.2. Fókuszcsoportos beszélgetés a mérési és nyomon követési lehetőségekről
- 1.3. Milyen indikátorokat lehetne kidolgozni, meglévő adatok bemutatása nemzetközi összehasonlításban, összefüggések keresése
- 1.4. Fejlesztési irányok körvonalazása a fókuszcsoportos beszélgetés és a nemzetközi példák alapján

2. A korai iskolaelhagyás ára – hazai és nemzetközi tanulmányok összegzése

- 2.1. Az alacsony foglalkoztathatóság és képzettségi szint költségei
- 2.2. Szociális és egészségügyi kiadások
- 2.3. Bűnözés és iskolai végzettség összefüggései
- 2.4. Oktatási megtérülési adatok

Várható eredmény: a témában elérhető hazai és nemzetközi tanulmányokat és kutatási eredményeket összegző dokumentum, mely felhívhatja a döntéshozók figyelmét a probléma társadalmi összetettségére és a horizontális szakpolitikák tervezésében nyújthat hosszú távon támogatást; 25-30 oldal

Várható időpont: 2013. december

3. A korai iskolaelhagyáshoz vezető rendszerszintű és lokális tényezők feltérképezése, jó példák megoldásokra, pedagógiai kérdések vizsgálata

- 3.1. Strukturális kérdések
- 3.2. Tipikus esetek, jellemző életutak
- 3.3. Pedagógiai kérdések
  - 3.3.1. Azonosítható tünetek, veszélyfaktorok
  - 3.3.2. Tanárképzés és továbbképzés
- 3.4. Beavatkozási lehetőségek
  - 3.4.1. Prevenció
  - 3.4.2. Intervenció
  - 3.4.3. Kompenzáció
- 3.5. Intézményi jó példák gyűjtése
- 3.6. Szakmai szolgáltató hálózat kiépítésének kérdései: mi működik, hol lehet erősíteni rendszer szinten és egyéb védőhálók kiépítése által, milyen együttműködésekre volna szükség
  - 3.6.1. Ágazati kapcsolódások: egyéb segítők (védőnő, gyermekvédelem, szociális munkás, pályaorientációs tanácsadó, területi jegyző, ifjúsági szervezetek, közművelődési intézetek, sport és civil szervezetek, egyházak, stb.) – rendelkezésre állás, kapcsolat az iskolával, hogyan lehet hatékonyabb az együttműködés

Várható eredmény: esettanulmányok, jó példa leírások, létező és kívánatos együttműködések feltárása rendszer szinten és azon túl, hiánytényezők azonosítása; az eredmények további átdolgozással hasznosíthatók lehetnek pedagógiai fejlesztési célokhoz és szolgáltatói hálózat kiépítéséről való gondolkodáshoz is a stratégia megvalósítási szakaszában

Várható időpont: 2014. május

4. A korábbi évek támogató intézkedéseinek vizsgálata a beavatkozási szintek alapján (prevenció, intervenció, kompenzáció)

4.1. Lehetséges vizsgált programok:

- Biztos Kezdet
- Lépésről lépésre
- SNI inklúzió
- IPR
- AJP
- Tanodák
- Útravaló
- Dobbantó
- pedagógusképzést támogató programok

4.2. Jogszabályi, rendszerszintű beavatkozások tárgyalása. Pl. a beiskolázási körzethatárok módosítása, beiskolázási mechanizmusok megszigorítása, esélyegyenlőségi tervek készítési kötelezettsége stb.

4.3. Elérhető hatásvizsgálatok elemzése a téma szempontjából

Várható eredmény: másodelemzésekre épített tanulmány, mely a már ismert programok és intézkedések téma szempontjából releváns hatásait mutatja be, orientálhatja a stratégia megvalósítási fázisában meghatározott intézkedések tervezését, korrekcióját

Várható időpont: 2014. május

5. Nemzetközi jó példák bemutatása

5.1. Tagállami szintű példák a korai iskolaelhagyással kapcsolatos oktatáspolitikai megközelítésekre illetve prevenciót, intervenciót, kompenzációt jelentő beavatkozásokra

5.2. Tanulmányutak tapasztalatainak részletes bemutatása

Várható eredmény: 25-30 oldalas tanulmány, mely a nemzetközi példákon keresztül orientálhatja a rendszerszintű és az intézményi megoldások keresését

Várható időpont: 2014. tavasz

III. SZAKPOLITIKAI AJÁNLÁSOK

Várható eredmény: az egy éves projekt összesített eredményeinek kb. 10 oldalas vezetői összefoglalója, amely tartalmazza a szakpolitikai ajánlásokat és amely, közép (5 év) és hosszú távú (10-15 év) javaslatokat is megfogalmaz, amelyek megfontolhatók a stratégia továbbfejlesztése és megvalósítása során. Az eredmények strukturált összegzése egy kiadvány formájában is közzétételre kerül, mely tartalmazza az egy éves több szempontú kutatási munka, a szakmai hálózati adatgyűjtés és a regionális konferenciákon folytatott társadalmi párbeszéd eredményeit is, kitérve a helyi szinten azonosított problémákra.

Várható időpont: 2014. tavasz